

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	25 november 2025	n.v.t.

Onderwerp

Kennisprogramma economische structuurversterking, concurrentiekracht en brede welvaart met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Advies

1. In te stemmen met het definitieve plan van aanpak Nationale Wetenschapsagenda (NWA) onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland, opgesteld in samenwerking met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), gemeenten en het Rijk;
2. Vast te stellen de brief van Gedeputeerde Staten aan NWO waarmee we de middelen toezeggen voor de uitvoer van het onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland door NWO in het kader van programmalijn 2 van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA);
3. Vast te stellen de brief van GS aan PS waarmee Provinciale Staten worden geïnformeerd over het NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland;
4. Te bepalen dat het document behorend bij het besluit onder adviespunt 1 *“Definitief plan van aanpak NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland”* op grond van artikel 2, lid 2, onder b van de Beleidsregel actieve openbaarmaking Zuid-Holland 2023, niet actief openbaar wordt gemaakt, omdat deze gezien het politieke of bestuurlijke proces als verstorend voor het verdere proces van bestuurlijk beraad is aan te merken;
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting waarin Gedeputeerde Staten de start van het NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland aankondigen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Voorstel voor NWA onderzoeksprogramma economische structuurverandering, concurrentiekracht en brede welvaart in Zuid-Holland
2. NWO besluit reserveren budget Programmalijn 2 NWA-programma
3. Toezeggingsbrief NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking
4. Brief van GS aan PS over het NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking
5. Definitief plan van aanpak NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland

1 Toelichting voor het College

De provincie Zuid-Holland kent grote ruimtelijk-economische opgaven. De nieuwe Nota Ruimte van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, geeft de provincie een aparte status gericht op structuurverbetering. Deze opgave staat al langer in de aandacht, zoals in de Groeiagenda Zuid-Holland en de Ruimtelijk Economische Visie van de provincie (2025) waarin brede welvaart en gerichte groei centraal staan. Onze bestaande economische structuur is niet toekomstbestendig. Welke structuur dat wel is en hoe we die kunnen bereiken, is echter lastig te onderbouwen. In tal van lopende onderzoeken wordt ingegaan op verschillende onderdelen achter die vraag. Een samenhangend onderzoek dat ingaat op de onderliggende fundamentele vragen ontbreekt nog.

Op 6 maart 2025 hebben we een voorstel ingediend bij de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), het instituut wat zorgt voor kwaliteit en vernieuwing in de wetenschap, om in te spelen op de bovengenoemde opgave, met als titel *economische structuurverandering, concurrentiekracht en brede welvaart in Zuid-Holland* (bijlage 1). Hierop hebben we een positief besluit gekregen van NWO, dat €1,5 miljoen heeft gereserveerd voor een gezamenlijk te ontwikkelen onderzoeksprogramma (bijlage 2). Dit bedrag moeten wij matchen (zie onder financieel en fiscaal kader). Dit biedt een mooie kans om een 3-5 jarig (toekomstgericht) onderzoeksprogramma uit te laten voeren door NWO, aanvullend op het onderzoeksprogramma van Kennis Zuid-Holland en sectorale onderzoeken vanuit de domeinen. Het programma helpt erkenning te krijgen voor de specifieke Zuid-Hollandse problematiek richting het rijk en door hun betrokkenheid te vertalen in concrete actie. Het draagt bij aan de versterking van de strategische samenwerking met (Zuid-Hollandse) kennisinstellingen. Een samenhangend meerjarig onderzoeksprogramma biedt input om ons beleid te verbeteren en beter te onderbouwen.

In de afgelopen maanden is met NWO een plan van aanpak voor het onderzoeksprogramma uitgewerkt (bijlage 5). Daarbij zijn verschillende interne opgaven en het Rijk actief betrokken. Dit betreft economie (o.a. innovatie, circulair, haven), ruimte, human capital, digitalisering, energie, gezondheid, brede welvaart en bestuur. We hebben intern en extern beleidsvragen opgehaald die bij de uitwerking betrokken kunnen worden en is actief de verbinding gelegd met lopende onderzoekstrajecten (zie hiervoor ook de bijlage van het plan van aanpak).

De eerste stap in het onderzoeksprogramma is de ontwikkeling van een integrale set met variabelen die inzicht geeft in de keuzes ('knoppen') die invloed hebben op (toekomstige) economische activiteiten. Dit moet de basis vormen om in een vervolgstap, in een modelmatige benadering, te onderzoeken hoe keuzes, individueel of in samenhang, bijdragen aan een goede mix van economische, ruimtelijke, ecologische en sociale waarde. Het is tevens de basis om uit te tekenen hoe brede stakeholderbetrokkenheid op een goede manier kan worden vormgegeven (sturing, governance, draagvlak). Dit moet leiden tot het schetsen van oplossingsrichtingen, het doorzien van de implicatie van keuzes en de monitoring van de bijdrage aan het doel. Gekozen is om het plan van aanpak in een onderzoeksprogramma te laten vertalen via de zogenaamde Sandpit methode. In deze methode worden maximaal 35 experts geselecteerd die uit de verschillende kennisgebieden die het onderzoeksprogramma uitwerken.

De vervolgstappen kunnen starten zodra Gedeputeerde Staten in een brief aan NWO de middelen toezeggen waarmee NWO het programma voor de provincie zal uitvoeren.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 1.500.000,00
Programma	: Ambitie 4 - Concurrerend Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

De vereiste cofinanciering zal worden gedekt uit bestaande in de begroting opgenomen middelen van economie (€400.000,-), ruimte (€400.000,-), Kennis Zuid-Holland (€500.000,-) en door bijdragen van de gemeente Den Haag en het ministerie van VRO (beide €100.000,-).

Het NWO verdubbelt deze inzet ten behoeve van het onderzoeksprogramma. NWO kan maximaal 9 procent van de beschikbaar gestelde middelen besteden aan uitvoeringslasten. Als bij de afsluiting van het onderzoeksprogramma blijkt dat niet al de door de provincie ter beschikking gestelde middelen zijn benut, kunnen deze door de provincie worden teruggevorderd.

Juridisch kader

Het onderzoeksprogramma vindt mede in opdracht van de provincie Zuid-Holland plaats in het kader van de Nationale Wetenschap Agenda (NWA), programmalijn 2 van NWO. Binnen dit programma kunnen overheden voorstellen indienen voor het vinden van gefundeerde antwoorden op maatschappelijke vragen die hoog op hun agenda staan. Het programma levert de resultaten van het onderzoeksprogramma aan de deelnemende overheden op die de kennis gebruiken voor hun beleidsopgaven. Het NWO voert het programma voor de betrokken overheden uit. NWO organiseert in dat kader de open uitvraag (call) voor experts op die aan het onderzoeksprogramma willen deelnemen. NWO organiseert dat de experts die door een onafhankelijke beoordelingscommissie worden geselecteerd in gezamenlijkheid een voorstel voor het onderzoeksprogramma ontwikkelen. NWO neemt uiteindelijk een besluit over de definitieve aanvraag van een consortium van experts die het onderzoeksprogramma uitvoeren. Voor verdere toelichting zie pagina 5 van het plan van aanpak.

Voor elk NWA thematisch programma wordt een adviserende begeleidingscommissie ingesteld. Deze commissie draagt zorg voor de inhoudelijke begeleiding van het programma en monitort de voortgang en de behaalde resultaten met een focus op kennisoverdracht, kennisbenutting en praktijktoepassing van de resultaten. Zij kan ook een rol spelen in het borgen van de kennisdeling tussen het consortium en praktijk. In de begeleidingscommissie zijn daarom de betrokken overheden, waaronder de provincie, vertegenwoordigd, naast afvaardiging uit het onderzoeks- en het maatschappelijke veld.

Het document behorend bij het besluit onder adviespunt 1 (*Definitief plan van aanpak NWA onderzoeksprogramma economische structuurversterking Zuid-Holland*) wordt op grond van artikel 2, lid 2, onder b van de Beleidsregel actieve openbaarmaking Zuid-Holland 2023, niet actief openbaar gemaakt, omdat deze gezien het politieke of bestuurlijke proces als verstoring voor het verdere proces van bestuurlijk beraad is aan te merken. Het is namelijk niet wenselijk dat deze informatie openbaar wordt, omdat dit het proces van de open uitvraag (call) voor experts die aan het onderzoeksprogramma deel willen nemen zou kunnen verstoren. Potentiële inschrijvers zouden de relevante informatie allemaal op hetzelfde moment moeten krijgen. De relevante informatie, waaronder het plan van aanpak zal bij de uitvraag (call) begin februari 2026 openbaar worden gemaakt.

2 Voorafgaande besluitvorming

De provincie heeft 6 april 2025 een voorstel ingediend in het kader van programmalijn 2 van het NWA. Dit voorstel is door NWO gehonoreerd.

3 Proces

Bij vaststelling van het advies zal het NWO de regie overnemen van het programma. De planning die zij aanhouden is als volgt:

Juni – augustus 2025	Overleg en aanscherpen PvA
September 2025	Vaststellen PvA
Midden oktober – november 2025	NWO werkt call tekst uit (met iteraties naar de resonansgroep en overheden)
December 2025	Call tekst naar overheden
Januari 2025	Goedkeuring call door RvB NWO
Begin februari 2026	Call gepubliceerd
Juni/juli 2026	Sandpit
November 2026	Deadline volledige aanvraag
Midden december 2026	Besluit toekennen

Bij de Sandpit methode kunnen experts zich aanmelden als *individu* en worden als personen geselecteerd, ze kunnen hiervoor kiezen voor de expertises Economie, Fysieke leefomgeving en Organisatie en sturing – transitie in de breedte.

De geselecteerde groep wordt in een intensief en gefaciliteerd proces van vijf dagen geholpen om de contouren van hun voorstel te ontwikkelen. Bij de begeleidingscommissie zijn de betrokken overheden, inclusief de provincie, betrokken. Vervolgens beoordeelt een onafhankelijke beoordelingscommissie de voorstellen. Vanwege het belang van onafhankelijkheid bij de beoordeling kunnen de betrokken overheden geen lid zijn van de beoordelingscommissie.

Bij het plan van aanpak zijn ook de gemeenten Rotterdam en Den Haag actief betrokken. Zij zullen financieel en/of door personele inzet betrokken zijn bij het onderzoeksprogramma. Ook de ministeries van EZ en VRO zijn actief betrokken. VRO heeft ook middelen toegezegd, met name vanwege de link met de Nota Ruimte en de NOVEX Zuidelijke Randstad. Actieve betrokkenheid in het programma van de ministeries is relevant om te bevorderen dat ook het rijk de uitkomsten benut binnen de eigen beleidsvorming en uitvoering.

Met de brief van GS aan PS worden Provinciale Staten geïnformeerd over dit besluit.

4 Participatie en rolneming

N.v.t.

5 Communicatiestrategie

Er vindt nog geen actieve communicatie over dit besluit plaats. Dit zal vorm gegeven worden op het moment dat de uitvraag (call) voor experts die willen deelnemen wordt gepubliceerd, het onderzoeksprogramma nader is uitgewerkt en op de momenten dat (deel) resultaten van het onderzoeksprogramma worden opgeleverd plaats vinden.